

ΕΤΟΣ 64ov

10 Ιουλίου 2016

ΑΡΙΘ. ΦΥΛ. 28 (3293)

Ο ΗΓΕΜΩΝ ΝΟΥΣ

Καυχῶνται οἱ ἀνθρωπολόγοι, καί δικαίως, γιά τό γεγονός ὅτι ὁ ἄνθρωπος διακρίνεται ἀπό τά λοιπά εἶδη τοῦ ζωικοῦ βασιλείου, λόγῳ τῆς λογικῆς καί τῆς ἀντιληπτικῆς του ἰκανότητας. Ἀλλήλαί καί πολλοί φιλοσοφοῦντες ἐπαίρονται γιά τή δυνατότητα τῆς σκέψης καί τήν παραγωγή τοῦ νοῦ. Κι εἶναι ἀλήθεια ὅτι καί οἱ θεολόγοι δοξάζουν τόν Ἅγιο Θεό γιά τό μεγάλο δῶρο του στόν ἄνθρωπο, τόν ἡγεμόνα νοῦ. Ἐκεῖνο πού δέν γίνεται ἀπολύτως κατανοητό εἶναι πῶς μέ ὅλα αὐτά οἱ ἄνθρωποι ὄχι μόνον αὐτοθαυμαζόμεστε γιά τό μεγάλο προσόν τῆς λογικῆς, ἀλλά κυρίως αὐτοκατακρινόμεστε μιᾶς πού τό προνόμιο τῆς σκέψης καί τῆς ἐλεύθερης βούλησης μᾶς καθιστᾶ ὑπόλογους γιά τίς πράξεις, τοὺς λόγους, τίς ἐπιθυμίες, μ' ἓνα λόγο τά ἐνεργήματά μας. Ἀκριβῶς δέ ἐπειδή μπορούμε καί ἀντιλαμβανόμεστε τήν πραγματικότητα κι ἔχουμε συνείδηση τῶν πραττομένων μας, φέρουμε καί τήν εὐθύνη γιά ὅ,τι ἀρνητικό, ἀπάνθρωπο καί προσβλητικό συμβαίνει στόν πιθανή αὐτόν, συνήθως ὡς ἀποτέλεσμα συλλογικῶν ἐπιλογῶν, τίς ὁποῖες ὅμως, ἔστω καί περιστσιακά ἢ παρορμητικά, στηρίζουμε.

Σπεύδουμε, βεβαίως, οἱ ἄνθρωποι νά κατηγορήσουμε ὅλους τοὺς ὑπόλοιπους καί φορτώνουμε πάντα «στόν ἄλλον» τό ὅποιο φταίξιμο, μιᾶς πού ὁ ἔγωισμός μᾶς ἐμποδίζει νά ἀναλάβουμε τό μερίδιο τῆς εὐθύνης πού μᾶς ἀναλογεῖ, ἐνῶ ἡ δικαιολογία εἶναι μιᾶ φοβερὰ ἀμυντική λειτουργία πού ἐπιτρέπει τόν ἐφρησυχασμό καί τήν αὐτοδικαίωση. Αὐτό ὅμως δέν σημαίνει πῶς δέν ὑπάρχει ἄν ὄχι συνενοχή, ὁπωσδήποτε συνυπευθυνότητα γιά τήν κατάσταση τοῦ κόσμου στόν ὁποῖο ζοῦμε. Τελικά, τί κάνουμε; Πῶς φθάνουμε σέ οὐσιαστικές ἐπιλογές πού οἰκοδομοῦν καί δέν καταστρέφουν; Πῶς βοηθᾶμε τόν κόσμο χωρὶς νά κάνουμε ζημιά; Πῶς κατευθύνουμε τόν ἑαυτό μας, ὥστε νά εἴμαστε τά ἀντισώματα στή σήψη καί τή διαφθορά;

ΤΟ ΕΥΑΓΓΕΛΙΟ ΤΗΣ ΚΥΡΙΑΚΗΣ (Ματθ. ζ' 22-33)

Φροντίδα για τήν ψυχή

Εἶπεν ὁ Κύριος· Ὁ λύχνος τοῦ σώματός ἐστιν ὁ ὄφθαλμός· ἐὰν οὖν ὁ ὄφθαλμός σου ἀπλοῦς ᾖ, ὄλον τὸ σῶμά σου φωτεινὸν ἔσται. Ἐὰν δὲ ὁ ὄφθαλμός σου πονηρός ᾖ, ὄλον τὸ σῶμά σου σκοτεινὸν ἔσται· εἰ οὖν τὸ φῶς τὸ ἐν σοὶ σκότος ἐστί, τὸ σκότος πόσον; Οὐδεὶς δύναται δυοὶ κυρίους δουλεύειν· ἢ γὰρ τὸν ἓνα μισήσει, καὶ τὸν ἕτερον ἀγαπήσει· ἢ ἐνός ἀνθέξεται, καὶ τοῦ ἑτέρου καταφρονήσει. Οὐ δύνασθε Θεῷ δουλεύειν καὶ μαμωνᾷ. Διὰ τοῦτο λέγω ὑμῖν, μὴ μεριμνᾶτε τῇ ψυχῇ ὑμῶν, τί φάγητε καὶ τί πίνητε· μηδὲ τῷ σώματι ὑμῶν, τί ἐνδύσησθε· οὐχὶ ἡ ψυχὴ πλείον ἐστί τῆς τροφῆς, καὶ τὸ σῶμα τοῦ ἐνδύματος; Ἐμβλέψατε εἰς τὰ πετεινὰ τοῦ οὐρανοῦ, ὅτι οὐ σπεύρουσιν, οὐδὲ θερίζουσιν, οὐδὲ συναγουσιν εἰς ἀποθήκας, καὶ ὁ Πατὴρ ὑμῶν ὁ οὐράνιος τρέφει αὐτά· οὐχ ὑμεῖς μᾶλλον διαφέρετε αὐτῶν; Τίς δὲ ἐξ ὑμῶν μεριμνῶν δύναται προσθεῖναι ἐπὶ τὴν ἡλικίαν αὐτοῦ πηχυν ἓνα; Καὶ περὶ ἐνδύματος, τίς μεριμνᾶτε; καταμάθετε τὰ κρίνα τοῦ ἀγροῦ πῶς αὐξάνει· οὐ κοπιᾷ, οὐδὲ νήθει. Λέγω δὲ ὑμῖν, ὅτι οὐδὲ Σολομὼν ἐν πάσῃ τῇ δόξῃ αὐτοῦ περιεβάλετο ὡς ἐν τούτων. Εἰ δὲ τὸν χόρτον τοῦ ἀγροῦ, σήμερον ὄντα, καὶ αὔριον εἰς κλίβανον βαλλόμενον, ὁ Θεὸς οὕτως ἀμφιένυσσιν, οὐ πολλῶ μᾶλλον ὑμᾶς, ὀλιγόπιστοι; Μὴ οὖν μεριμνήσητε, λέγοντες, τί φάγομεν; ἢ τί πίνομεν; ἢ τί περιβαλώμεθα; πάντα γὰρ ταῦτα τὰ ἔθνη ἐπιζητεῖ· οἶδε γὰρ ὁ Πατὴρ ὑμῶν ὁ οὐράνιος ὅτι χρήζετε τούτων ἀπάντων. Ζητεῖτε δὲ πρῶτον τὴν βασιλείαν τοῦ Θεοῦ, καὶ τὴν δικαιοσύνην αὐτοῦ, καὶ ταῦτα πάντα προστεθήσεται ὑμῖν.

Τό κέντρο λήψης ἀποφάσεων

Στὴ σημερινὴ εὐαγγελικὴ περικοπὴ βλέπουμε τὸν Χριστὸ νὰ κάνει ἰδιαίτερη ἀναφορὰ στὸν νοῦ, ὡς τὸ σημεῖο ὅπου ὁ ἄνθρωπος παίρνει τίς ἀποφάσεις του, ἀξιολογώντας δεδομένα, ἱεραρχώντας ἐπιθυμίες, σταθμίζοντας δυνατότητες. Καὶ μάλιστα ὁ Χριστὸς μᾶς μιλάει γιὰ τὸν νοῦ χωρὶς νὰ τὸν κατονομάζει! Μιλάει μόνο γιὰ φῶς καὶ σκότος μέσα στὸν ἄνθρωπο. Κι αὐτὸ τὸ κάνει ὄχι θεωρητικά ἢ μὲ φιλοσοφικὴ διάθεση, ἀλλὰ τελείως πρακτικά, ἀναφερόμενος στὶς θυρίδες τῆς ψυχῆς καὶ τοῦ νοῦ, στὰ μάτια. Ἀναφέρεται δὲ εἰδικά στὰ μάτια, καθὼς αὐτὰ συλλέγουν τίς προσληψιμὰς παραστάσεις, αὐτὰ εἰσάγουν τὴν ὁποια εἰκόνα ἐντυπωσιαζόμενα ἀπὸ τὴ δύναμὴ τῆς κι αὐτὰ κατευθυνόμενα σηματοδοτοῦν τίς ὁποῖες ἀναζητήσεις τοῦ ἀνθρώπου ἀπὸ τὸν κόσμον γύρω του.

Μιλάει γιὰ ἀπλό καὶ πονηρὸ ὀφθαλμὸ, χρησιμοποιώντας ἐπίθετα ποὺ προσδιορίζουν ἠθικὰ, ὄχι μόνο γιὰ νὰ τονίσει τὸν μεταφορικὸ του λόγον, ἀλλὰ κυρίως γιὰ ν' ἀναδείξει τίς συνέπειες τῆς ἐπιλογῆς τοῦ ἀνθρώπου καὶ τὴν εὐθύνην του στὸν τρόπο μὲ τὸν ὁποῖο βλέπει καὶ ἀντιμετωπίζει τὰ πράγματα. Μὲ ἄλλα λόγια, ἐὰν ὁ ἄνθρωπος μὲ πονηρὴ διάθεση, ὑπὸ εὐρεία ἔννοια, περιεργάζεται τὰ πράγματα, ἐπιτρέποντας στὰ μάτια του ὄχι νὰ διαπιστώνουν αὐτὸ πού πραγματικά συμβαίνει, ἀλλὰ αὐτὸ πού ἡ προκατάληψη καὶ ἡ ὑπεροβουλίαν του θέ-

Μετάφραση τῆς Εὐαγγελικῆς περικοπῆς

Εἶπεν ὁ Κύριος· «Τό λυχνάρι τοῦ σώματος εἶναι τό μάτι. Ἐάν τό μάτι σου εἶναι ὑγιές, ὅλον σου τό σῶμα θά εἶναι φωτεινόν. Ἐάν ὅμως τό μάτι σου ἀσθενῆ, τότε ὅλον τό σῶμά σου θά εἶναι σκοτεινόν. Ἄλλ' ἐάν τό ἐσωτερικόν σου φῶς εἶναι σκοτάδι, πόσον μεγάλο εἶναι τό σκοτάδι. Κανείς δέν μπορεῖ νά δουλεύῃ δύο κυρίους, διότι ἢ τόν ἕνα θά μισήσῃ καί τόν ἄλλον θά ἀγαπήσῃ, ἢ εἰς τόν ἕνα θά προσκολληθῆ καί τόν ἄλλον θά καταφρονήσῃ. Δέν μπορεῖτε νά δουλεύετε τόν Θεόν καί τόν μαμωνᾶν. Διά τοῦτο σᾶς λέγω, μή μεριμνᾶτε διά τήν ζωήν σας τί θά φάγετε ἢ τί θά πιῆτε, οὔτε διά τό σῶμά σας τί θά φορέσετε. Δέν ἀξίζει ἡ ζωή περισσότερον ἀπό τήν τροφήν καί τό σῶμα ἀπό τό ἔνδυμα; Κυττάξτε τά πηνά τοῦ οὐρανοῦ, οὔτε σπεύρουν οὔτε θερίζουν οὔτε ἀποθηκεύουν, καί ὁ Πατέρας σας ὁ οὐράνιος τά τρέφει. Δέν ἔχετε σεῖς μεγαλύτερην ἀξίαν ἀπό αὐτά; Ποιός δέ ἀπό σᾶς, ὅσον καί ἄν φροντίσῃ, μπορεῖ νά προσθέσῃ εἰς τό ἀνάστημά του ἕνα πῆχυν; Καί γιατί μεριμνᾶτε γιά ἐνδύματα; Παρατηρήσατε τά κρίνα τοῦ ἄγρου πῶς αὐξάνουν, οὔτε κοπιᾶζουν, οὔτε γνέθουν, ἀλλά σᾶς λέγω, ὅτι οὔτε ὁ Σολομών εἰς ὅλην του τήν δόξαν δέν ἐντύθηκε σάν ἕνα ἀπό αὐτά. Ἐάν τό χοιτάρι τοῦ ἄγρου, πού σήμερα ὑπάρχει καί αὔριον τό ρίχνουν εἰς τόν φοῦρνον, ὁ Θεός τό ντύνει τόσον ὠραῖα, πόσον περισσότερον ἐσᾶς, ὀλιγόπιστοι; Μή μεριμνᾶτε λοιπόν καί μή λέγετε “Τί θά φᾶμε” ἢ “τί θά πιοῦμε” ἢ “τί θά ἐνδυθοῦμε;”. Διότι ὅλα αὐτά τά ἐπιδιώκουν οἱ ἐθνικοί. Γνωρίζει ὁ Πατέρας σας ὁ οὐράνιος ὅτι ἔχετε ἀνάγκην ἀπ’ ὅλα αὐτά. Ζητᾶτε πρῶτα τήν βασιλείαν τοῦ Θεοῦ καί τήν δικαιοσύνην του καί τότε ὅλα αὐτά θά σᾶς χορηγηθοῦν».

(Ἐκ τῆς μεταφράσεως τῆς Καινῆς Διαθήκης τῶν ἀειμνήστων καθηγ. Β. Βέλλα, Ἀρχιμ. Εὐ. Ἀντωνιάδου, Ἀμ. Ἀλιβιζάτου, Γερ. Κονιδάρη, Ἔκδ. ΑΠΟΣΤΟΛΙΚΗΣ ΔΙΑΚΟΝΙΑΣ).

ἴθιλον νά δοῦν, τότε δέν ὀδηγεῖται στήν ἀπλότητα τῆς πραγματικότητας, ἀλλήλα μέσα ἀπό τήν καχυποψία του φθάνει στή διαστροφή τῆς πλάνης καί ἐνεργεῖ ἀνάλογα προξενώντας πόνο καί ζημιά.

Θά πεί ὁ ἅγιος Γρηγόριος ὁ Παλαμᾶς: «νοῦς ἀποστάς τοῦ Θεοῦ ἡ κτηνώδης γίνεται ἡ δαιμονιώδης». Κι αὐτό σημαίνει πῶς ὁ ἄνθρωπος ὅταν δέν ἔχει στόν νοῦ τόν Θεό, τότε μοιάζει εἴτε στά ζῶα, εἴτε στούς δαίμονες. Πράγματι, ὁ χωρίς Θεό νοῦς τί ἀποζητᾶ καί τί υποβάλλει στόν ἄνθρωπο; Ἀφενός ἐπιθυμίες πονηρές, εἴτε σέ σχέση μέ σαρκικά πάθη εἴτε σέ σχέση μέ φιλαργυρία καί ἀπληστία, ἀφετέρου δαιμονικῆς διαστροφῆς ιδέες καί θεωρήσεις σέ μία προσπάθεια καταστροφῆς τῆς σχέσης Θεοῦ–ἀνθρώπου ἢ τῶν παντοδαπῶν ἀνθρώπων σχέσεων σέ ὅλα τά επίπεδα.

Ὁ φωτισμός τοῦ νοῦ

Ὅταν θέλομε στά ἑλληνικά νά χαρακτηρίσουμε κάποιον ὡς οὐσιαστικό ἄνθρωπο μέ μεγάλη ἀξία, τόν χαρακτηρίζουμε φωτισμένο. Δέν εἶναι μόνον ἡ

10 Ἰουλίου 2016: ΚΥΡΙΑΚΗ Γ' ΜΑΤΘΑΙΟΥ
Τῶν ἐν Νικοπόλει τῆς Ἀρμενίας 45 μαρτύρων (319). Γρηγορίου ἐπισκόπου Ἄσσου.
Ἦχος: β' – Ἐωθινόν: Γ' – Ἀπόστολος: Ρωμ. ε' 1 - 10 – Εὐαγγέλιον: Μαθ. σ' 22 - 33.

Ἡ ΕΠΟΜΕΝΗ ΚΥΡΙΑΚΗ: 17 Ἰουλίου, Δ' Μαθαίου.
Ἀπόστολος: Τίτ. γ' 8-15 – Εὐαγγέλιον: Μαθ. ε' 14-19.

ἐπίδραση τῆς ἡσυχαστικῆς παράδοσης τῆς Ἐκκλησίας μας πού ὀδηγεῖ στόν ἀνωτέρω χαρακτηρισμό. Εἶναι ἡ ἀλήθεια πού διαπιστώνεται ὅποτε πλησιάζουμε ἕναν τέτοιο ἄνθρωπο, μιᾶς πού ἡ αἴσθηση ἐνός κάποιου ὑπερκόσμιου φωτός πού τόν χαρακτηρίζει, μᾶς κατακλύζει καί μᾶς ἀναπαύει. Δέν εἶναι τυχαῖο τό ὅτι καί ἡ Ἐκκλησία μας ἀγιογραφεῖ τοὺς Ἁγίους περικοσμώντας τους μέ φωτισέφανο ὡς δηλωτικό τῆς κατάστασης τῆς ἀγιότητας, ἀλλῆ καί τῆς αἰσθήσεως πού οἱ ἴδιοι οἱ Ἅγιοι ἔχουν ἀπό τήν κοινωνία τους μέ τόν Ἅγιο Θεό.

Ἡ προσευχή πού γιά χρόνια ἀπηύθυνε στήν Ὑπεραγία Θεοτόκο ὁ ἅγιος Γρηγόριος ὁ Παλαμᾶς, κατά τήν ἐγκαταβίωσή του στό Ἁγιώνυμο Ὅρος, ἦταν: «φώτισόν μου τό σκότος!» Διεκδικοῦσε τόν φωτισμό τοῦ νοῦ, ὥστε ἐλεύθερος ἀπό τό σκότος τῶν παθῶν, τοῦ ἐγωισμοῦ καί τῶν προσωπικῶν ἐπιδιώξεων, νά μπορεῖ νά τόν κατευθύνει ἀπλανῶς στό θεῖο θέλημα, σέ ἀποφάσεις ἅγιες καί ἱερές, δηλαδή κατεξοχὴν σωστές, χρήσιμες καί οὐσιαστικές γιά τόν ἴδιο καί τόν κόσμο στόν ὁποῖο ζοῦσε.

Ἄν δέν ἐπέλθει ὁ φωτισμός τοῦ νοῦ, μετά τήν κάθαρσή του ἀπό ἐπιδιώξεις καί ἐπιθυμίες πονηρές καί ὑστερόβουλες, ὁ ἄνθρωπος δέν μπορεῖ νά πάρει ἀποφάσεις καταλυτικά οὐσιαστικές γιά τόν ἑαυτό του καί τήν κοινωνία. Γι' αὐτό καί ὁ προσευχόμενος ἄνθρωπος εἶναι ὁ πλέον δυναμικά σκεπτόμενος, καθὼς διεκδικεῖ τόν φωτισμό τοῦ ἡγεμόνα νοῦ ἀπό τή θεία χάρη, ὥστε νά καθοδηγεῖται ἀπλανῶς καί νά ἐνεργεῖ καί νά εὐεργετῆ μέ κριτήριο τήν ἀλήθεια.

Ἄρχιμ. Ἰ. Ν.

Παρακολουθήστε τό Πρόγραμμα
τοῦ Ραδιοφωνικοῦ Σταθμοῦ
τῆς Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος (www.ecclesia.gr)

«ΦΩΝΗ ΚΥΡΙΟΥ», ἑβδομαδιαῖο φύλλο ὀρθοδόξου πίστεως καί ζωῆς τῆς «Ἀποστολικῆς Διακονίας τῆς Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος». Ἰαοῦ 1, 115 21 Ἀθήνα. Ἐκδότης - Διευθυντής· Ἐπίσκοπος Φαναρίου Ἀγαθάγγελος. Σύνταξη, τηλ. 210.7272.331. Διεκπεραίωση, τηλ. 210.7272.388. Ὑπό τῶν ἱερῶν ναῶν διανέμεται δωρεάν. Ἐκ τοῦ Τυπογραφείου τῆς Ἀποστολικῆς Διακονίας.

Ἡ «ΦΩΝΗ ΚΥΡΙΟΥ» σ' ὅλο τόν κόσμο μέσω Διαδικτύου: www.apostoliki-diakonia.gr